

Fælles pjece

- om **prisfastsættelse** på ældreområdet

1. Forord	3
2. Hvorfor er korrekt prisfastsættelse nødvendig?	4
3. Hvilke ydelser skal prissættes?	4
4. Hvilke principper gælder for prisberegningerne?	5
5. Hvordan skal prisen beregnes?	6
5.1 Opgørelse af priser på personlig pleje og praktisk hjælp	6
5.1.1 Trin 1: Opgørelse af de direkte omkostninger.	6
5.1.2 Trin 2: Opgørelse af de indirekte omkostninger.	6
5.1.3 Trin 3: Fordeling af omkostningerne på øvrig praktisk hjælp og personlig pleje	6
5.2 Opgørelse af madpriser	9
5.2.1 Opgørelse af de samlede produktionsomkostninger – trin 1 og 2	9
5.2.2 Fordeling af produktionsomkostningerne på mad med og uden udbringning samt øvrig produktion	9
5.3 Moms	9
6. Klagesager ved Konkurrencestyrelsen	10
6.1.1 Opgørelse af udførte timer vs. visiterede timer	10
6.1.2 Mangelfuld medtagelse af samtlige omkostninger	10
6.1.3 Manglende efterregulering af fritvalgspriserne	10
6.2 Typiske problemstillinger ved fastsættelse af priskrav	11
6.2.1 Leveret tid - ikke visiteret tid – skal lægges til grund	11
6.2.2 Vikarer	12
6.2.3 Lønninger	12
6.2.4 Løntilskud	12
6.2.5 Elever	12
6.2.6 Opdeling på distrikter	12
6.2.7 Rengøringsteam	12
6.2.8 Fordelingsnøgler og skøn	12
7. Hvilke hjælperedskaber findes?	13
7.1 Hjælperedskaber til prisberegninger	13
7.2 BTP-modellen	13
7.3 Brug af håndholdt teknologi til registrering af den brugerrettede tid	13
7.4 Fritvalgsblanket	14
7.5 Årets gang	14

Prisfastsættelse på ældreområdet

Udgiver

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
tlf.33 92 93 00

Redaktion

Ældreenheden, Socialministeriet
KL

Udgivelsesår: 2007

Udgave: 1. udgave

Oplag: 1000 stk

ISBN-10: 87-7546-376-8
ISBN-13: 978-87-7546-376-3

Design

Wanek & Myrner

Fotograf

Michael Daugaard

Publikationen kan bestilles hos

Socialministeriet
Lovekspeditionen
Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 33 92 93 26 (kl. 10.30-12.00 og 13.00-15.00)
E-mail: ktlex@sm.dk

Forord

Korrekt prisfastsættelse er afgørende for at sikre lige konkurrencevilkår mellem de private og kommunale leverandører af hjemmepleje. Derfor er det også et emne, som er genstand for opmærksomhed og diskussion.

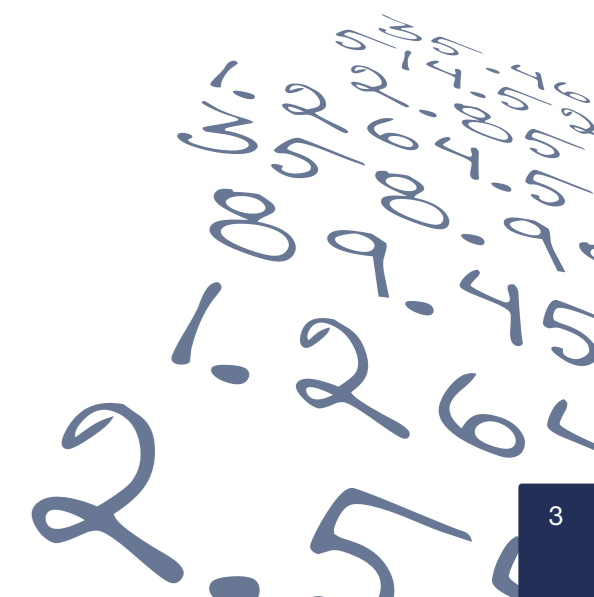
Siden frit valg blev indført 1. januar 2003, har der været flere sager, hvor private leverandører har klaget over kommuners prisfastsættelse.

Endelig har kommunesammenlægningerne i forbindelse med kommunalreformen givet anledning til en del spørgsmål om prisfastsættelse.

Socialministeriet har derfor, i samarbejde med KL, taget initiativ til denne pjece.

Pjecen henvender sig primært til kommunalpolitikere og embedsmænd, og det er tanken, at den skal hjælpe til indføring i området.

Formålet med denne pjece er ikke at erstatte vejledninger m.v., men alene at give et overblik over området.

2. Hvorfor er korrekt prisfastsættelse nødvendig?

Skal borgerne have et reelt valg mellem private og kommunale leverandører, er det afgørende, at leverandørerne sikres lige vilkår. Private leverandører har desuden krav på den samme timepris (priskrav), som den kommune kan udføre opgaven for, hvis kommunen har valgt at benytte godkendelsesmodellen.

Det er derfor vigtigt, at beregningerne af kommunens priskrav er korrekte. Hvis der ikke medtages samtlige omkostninger, eller hvis omkostningerne fordeles på et for højt antal leverede timer, vil timeprisen være fastsat for lavt. Dermed vil de private leverandører ikke konkurrere på lige fod med den kommunale leverandør, hvilket i sidste ende kan medføre, at de private leverandører enten mister interessen for at komme ind på markedet, eller helt presses ud af markedet. I begge tilfælde er det til ugunst for de ældre, som ikke gives det frie valg, som de er berettiget til.

Korrekt prisfastsættelse er derudover vigtigt af følgende årsager:

- Priserne skaber gennemsigtighed i konkurrencevilkårene.
- Priserne giver et godt grundlag for at vurdere, om kommunen har en effektiv organisation.
- Korrekte priser er et beslutningsgrundlag og styringsredskab for såvel de kommunale myndigheder som for leverandører. Leverandørerne planlægger ud fra deres budget som afhænger af priser og forventet volumen. Myndighederne anvender priserne i deres løbende økonomistyring. Hvis udgifterne til området stiger, skal de lokale myndigheder tage stilling til, om der skal ske ændringer i kvalitetsstandarder og/eller i bevillinger.

3. Hvilke ydelser skal prissættes?

Kommunen skal som minimum fastsætte priser for:

- Personlig pleje i dagtimerne
- Personlig pleje på øvrige tider
- Madservice med udbringning til hjemmet
- Madservice uden udbringning
- Øvrig praktisk hjælp, eks. rengøring.

Beslutter kommunalbestyrelsen at fastsætte kvalitetskrav for flere ydelseskategorier, skal der også ske en prisfastsættelse af disse.

Prisen for personlig pleje opgøres som en timepris for normal arbejdstid og for skæve arbejdstider, fx aften, nat og weekendvagter.

Prisen for øvrig praktisk hjælp opgøres som en timepris. Dog som stykpris for ydelser produceret uden for hjemmet, som fx indkøb, tøjvask mv.

Prisen for mad opgøres som pris per måltid plus transport, hvis maden udbringes til borgeren.

Levering af personlig og praktisk hjælp og andre ydelser i plejehjem, plejeboliger mv. er ikke omfattet af fritvalsreglerne. Kommunerne er kun forpligtet til at opføre priser for ydelser, som er leveret i hjemmeplejen.

4. Hvilke principper gælder for prisberegningerne?

Priskravene skal være saglige, konkrete og velunderbyggede og afspejle de samlede reelle og faktiske omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed.

Ved prisfastsættelse skal der klart skelnes mellem de kommunale aktiviteter, der knytter sig til leverandørvirksomheden af personlig og praktisk hjælp, og de omkostninger, der knytter sig til myndighedsfunktionen. I myndighedsfunktionen ligger både konkrete opgaver som visitation samt tilsyn, og generelle opgaver af eksempelvis mere politisk og administrativ karakter.

Hovedreglen er, at alle omkostninger, der er forbundet med at levere en ydelse, skal med i prisberegningen. Derfor skal der foretages en omkostningskalkulation, der omfatter alle gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed, herunder også forrentning og afskrivning.

Princippet for opgørelsen af den kommunale leverandørs omkostninger er, at man skal medtage samtlige udgifter, som en privat leverandør ville have haft, hvis de skulle levere de samme ydelser. Det betyder, at kommunen skal medregne følgende:

- De direkte udgifter i hjemmeplejen, dvs. de udgifter som direkte kan aflæses i regnskabet.
- De indirekte udgifter, dvs. de udgifter som er nødvendige for at levere ydelsen, men som er konteret andre steder i det kommunale regnskab, fx administration og lignende.

5. Hvordan skal prisen beregnes?

Som udgangspunkt bruges de seneste regnskabsoplysninger til brug for beregningerne af fritvalgspriserne, da det skal være dokumenterede udgifter. Såfremt der er planlagt væsentlige ændringer, fx effektiviseringstiltag eller lignende, kan der anvendes budgettede udgifter til beregningen. Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen ved indregning af effektiviseringer eller ændringer i kvalitetsstandarder har taget bevillingsmæssigt stilling til budgettet.

Alle priserne skal reguleres og offentliggøres minimum én gang om året, samt hvis der sker væsentlige ændringer i omkostningsniveauet.

I det følgende er de enkelte trin i prisberegningen beskrevet.

5.1 Opgørelse af priser på personlig pleje og praktisk hjælp

5.1.1 Trin 1: Opgørelse af de direkte omkostninger

De direkte omkostninger kan findes i hjemmeplejens regnskab, men det kan være nødvendigt at fordele dem ud på de relevante ydelser. Eksempler på sådanne udgiftsposter, er: Uddannelse, biler og kommunikation.

Hvis det er nødvendigt at fordele omkostningerne, skal der anvendes en fordelingsnøgle. Der er ikke nogle faste regler for valg af fordelingsnøgle, men kommunen skal begrunde og dokumentere valg af fordelingsnøgle. Eksempelvis kan man fordele udgifterne til biler ud fra antal kørte kilometer.

For nogle udgiftstyper kendes forbrug fordelt på medarbejdergrupper ikke, så man må overveje mere prag-

matiske løsninger, som eksempelvis fordeling ud fra antal ansatte i de forskellige grupper.

5.1.2 Trin 2: Opgørelse af de indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger er konteret udenfor hjemmeplejens regnskab, men de er nødvendige for, at den kommunale leverandør kan levere øvrig praktisk hjælp, personlig pleje og madservice. Udgifter til myndighedsopgaver, såsom løn til visitator og socialdirektør, skal ikke medregnes.

► Kommunen skal identificere de udgifter, som skal henføres til leverandøren. Det kan eksempelvis være udgifter til forsikringer, bedriftssundhedsneste, ledelse, sekretær, IT, administration af løn og personale, centrale puljer, husleje m.v.

► Kommunen skal opgøre fiktive udgifter, som en privat leverandør ville have haft, fx forrentning af driftskapital, afskrivninger m.v.

► De indirekte omkostninger opgøres ved hjælp af fordelingsnøgler ud på de enkelte ydelser. Lønninger til ledelse og administrativt personale kan eksempelvis fordeles ud fra estimeret tidsforbrug til de enkelte ydelser. Af hensyn til validiteten kan det anbefales, at de relevante personer fordeler deres samlede arbejdstid på delopgaver eller – ideelt set – registrerer deres tidsforbrug i en periode.

Beregningen af husleje kan ske på to måder. Hvis der er tale om lejede lokaler medregnes huslejen. Hvis der er tale om egne bygninger, kan kommunen:

► Indsætte et skøn ud fra markedsværdien.

► Beregne en husleje ud fra værdien af bygningsmassen.

Siden 2004 har kommunerne skullet registrere de fysiske aktiver. Kommunerne kan på basis af skøn over bygningernes værdi i åbningsbalancen beregne huslejen som afskrivninger plus forrentning af kapital.

Kommunerne har tillige siden 2004 skullet udarbejde et omkostningsbaseret regnskab for ældreområdet, og fra 2005 er princippet om omkostningsregistrering udbredt til hele den kommunale kontoplan. Det betyder, at der for alle indirekte omkostninger skal tages stilling til, hvordan udgifterne kan fordeles ud på de enkelte områder. Dermed kan der være mulighed for at genbruge fordelingsnøgler og omkostningsberegninger. Se Indenrigs- og Sundhedsministeriets autoriserede kontoplan, kapitel 9 "Vejledning om omkostningskalkulationer" på www.im.dk.

► De indirekte omkostninger opgøres og lægges til de direkte omkostninger.

5.1.3 Trin 3: Fordeling af omkostningerne på øvrig praktisk hjælp og personlig pleje

Når de samlede omkostninger til levering af øvrig praktisk hjælp og personlig pleje er opgjort, skal omkostningerne fordeles på ydelserne:

- Personlig pleje i dagtimerne
- Personlig pleje øvrige tider
- Øvrig praktisk hjælp.

Alle ydelser undtagen personlig pleje på øvrige tider leveres primært på hverdage i dagtimerne. Typisk vil lønomkostningerne til personlig pleje og øvrig prak-

tisk hjælp være konteret samlet som løn til social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter og ufaglærte. Det betyder, at:

- De samlede omkostninger til personlig pleje og øvrig praktisk hjælp skal opdeles i lønudgifter og øvrige udgifter.
- Løntillæg, som vedrører arbejde på "skæve" tider, skal skilles ud.

I nogle kommuner er arbejdet organiseret, så det er de længst uddannede hjælpere, som udfører den personlige pleje, mens de kortest uddannede medarbejdere¹ udfører den praktiske hjælp. For at prisen afspejler denne lønforskel, skal der foretages:

- En beregning af gennemsnitslønninger for medarbejdere, som udfører øvrig praktisk hjælp, og for medarbejdere, som udfører personlig pleje.

Dernæst skal der laves en opgørelse over det medgåede tidsforbrug til de respektive ydelser.

- Tidsforbrug til de tre ydelser opgøres ud fra faktisk tidsforbrug eller ud fra en repræsentativ stikprøveundersøgelse af det faktiske tidsforbrug. For nærmere oplysninger om stikprøvedesign, se KL's og Socialministeriets vejledning til beregningen af BTP².

¹ Hvis kommunerne har ansatte med forskellige former for tilskud, må de kun medregnes i det, omfang private leverandører har samme mulighed for at ansætte personer med offentligt tilskud.

² Vejledningen kan findes på www.brugertidsprocent.dk. Se punkt 4: Periode og omfang.

Tabel 1:
Eksempel på fordeling af lønomkostninger i forhold til tidsforbrug

	Tidsforbrug	Løn (indekseret)	Fordeling af løn
Personlig pleje - normale tider	25 pct.	100	25,44 pct.
Personlig pleje - øvrige tider	60 pct.	100 + tillæg	61,06 pct. + tillæg
Øvrig praktisk hjælp	15 pct.	90	13,5 pct.

- De samlede lønomkostninger – eksklusiv tillæg for ”skæve tider” - til personlig pleje og øvrig praktisk hjælp fordeles ud fra den beregnede procentfordeling, jf. kolonnen i tabel 1 ”fordeling af løn”.
- Øvrige omkostninger - eksklusiv løn – fordeles ud fra faktisk tidsforbrug, jf. kolonnen i tabel 1 ”tidsforbrug”.
- Den forholdsmæssige andel af lønomkostninger og øvrige omkostninger lægges sammen for hver ydelse.

Tabel 2:
Omkostningerne fordeles ud fra procentfordelingen i tabel 1

	Lønfordeling (mio. kr.)	Øvrige omkostninger (mio. kr.)	Samlede omkostninger (mio. kr.)
Personlig pleje - normale tider	5,1	2,5	7,6
Personlig pleje - øvrige tider	12,2 + 3 (tillæg)	6	21,2
Øvrig praktisk hjælp	2,7	1,5	4,2

Eksempel på omkostningsfordeling fra X-købing kommune:

De samlede lønomkostninger til hjælpere, som udfører personlig og øvrig praktisk hjælp, er 23 mio. kr., hvoraf 3 mio. kr. er tillæg for arbejde på ”skæve tider”. Øvrige omkostningerne er 10 mio. kr.

- Timeprisen på personlig pleje beregnes ud fra den relative andel af de samlede omkostninger - eksklusiv tillæg - divideret med udførte timer.
- Timeprisen på personlig pleje på øvrige tider beregnes ud fra den relative andel af de samlede omkostninger - eksklusiv tillæg. Dertil lægges tillæg for arbejde på ”skæve tider”. Dette beløb divideres med udførte timer.

De samlede omkostninger - eksklusiv tillæg - til øvrig praktisk hjælp kan fx fordeles ud på tidsforbrug på: Indkøb, tøjvask, rengøring og evt. anden praktisk hjælp.

- Timeprisen på rengøring beregnes på samme måde som for personlig pleje.
- Prissætningen for madservice adskiller sig fra de øvrige priser, fordi prisen fastsættes pr. ydelse (fx et måltid og udbringningen af dette til hjemmet) og ikke pr. time. Det samme kan gøre sig gældende, hvis kommunalbestyrelsen har valgt at prissætte ydelser som fx indkøb og tøjvask. I denne situation skal antallet af leverede ydelser og ikke antallet af leverede timer sættes i forhold til de samlede omkostninger.

5.2 Opgørelse af madpriser

5.2.1 Opgørelse af de samlede produktionsomkostninger – trin 1 og 2

Produktionsomkostningerne til mad opgøres på samme måde som for personlig pleje og øvrig praktisk hjælp for trin 1 og 2.

Både de direkte og de indirekte omkostninger ved madproduktion, skal opgøres.

Ved opgørelse af de indirekte omkostninger skal der blandt andet medtages udgifter til løbende udskiftning af større inventar så som ovne og fryserum samt udgifter til administration, ledelse og husleje

5.2.2 Fordeling af produktionsomkostningerne på mad med og uden udbringning samt øvrig produktion

- Transportomkostningerne udskilles fra de samlede omkostninger til madproduktion.
- Opgørelse over produktionens størrelse fordelt på madservice inklusiv eller eksklusiv udbringning samt øvrige produktion, så som mad til beboere i plejecenter og mad til personalekantine, repræsentation m.v.

Til brug for beregningerne har Kost & Ernæringsforbundet udviklet nogle redskaber, som blandt andet kan bruges til at omregne madservice til døgnforplejning.

Se eksempel på Kost & Ernæringsforbundets hjemmeside: www.kost.dk

- Beregning af stykpriser på madservice med og uden udbringning. Prisen per portion beregnes ud fra den relative andel af de samlede omkostninger – eksklusiv transport - divideret med antal leverede portioner. Transportudgifter lægges til madservice, som udbringes.

Se eksempel på KL's hjemmeside: www.kl.dk

5.3 Moms

Priskravet fastsættes eksklusiv moms.

Kommunalbestyrelsen skal afregne med leverandørerne til en pris inklusiv moms og har derefter adgang til at få refunderet udgifterne til moms, jf. lov nr. 497 af 7. juni 2006.

6. Klagesager ved Konkurrencestyrelsen

Et for lavt fastsat priskrav er at betragte som offentlig konkurrenceforvridende støtte. Offentlig konkurrenceforvridende støtte er i strid med konkurrencelovens bestemmelser.

Konkurrencerådet træffer afgørelser i alle sager af principiel karakter og i sager, hvor der skal rettes henvendelse til offentlige myndigheder. Øvrige sager afgøres af Konkurrencestyrelsen på baggrund af den praksis, som rådet har udstukket. Alle afgørelser fra Konkurrencestyrelsen kan læses på: www.ks.dk

Konkurrencerådet kan behandle sager om for lavt fastsatte priser efter konkurrencelovens § 11 a. Lovten findes på www.ks.dk

Siden lovens indførelse i 2003 har Konkurrencestyrelsen behandlet en del sager, hvor private leverandører har klaget over, at kommunernes prisfastsættelse er fastsat så lavt, at der kan være tale om konkurrenceforvridende offentlig støtte. Afgørelserne kan bl.a. opdeles i følgende typer sager:

6.1.1 Opgørelse af udførte timer vs. visiterede timer

- En kommune kunne ikke i tilstrækkelig grad dokumentere, at beregningen af timeprisen var baseret på det antal timer, der rent faktisk blev anvendt ude hos de ældre. I stedet baserede kommunen beregningen af timepriser med udgangspunkt i de visiterede timer. Konkurrencerådet havde i sagen

en stærk formodning om, at den visiterede tid i gennemsnit var højere end den faktisk leverede tid hos den ældre. Styrelsen vurderede derfor, at der var tale om konkurrenceforvridende støtte, idet kommunen – uden at have dokumentation herfor – havde fordelt omkostningerne på et højere antal leverede timer, end hvad der måtte anses for at være realistisk.

6.1.2 Mangelfuld medtagelse af samtlige omkostninger

- En kommune blev anmodet om at dokumentere, at dens priser var baseret på samtlige direkte og indirekte omkostninger ved levering af hjemmehjælpsydelsen, samt at prisberegningen tog udgangspunkt i den faktisk leverede tid.
- I en lignende sag fandt Konkurrencestyrelsen ydermere, at kommunen ikke havde sandsynliggjort, at den fordelingsnøgle, som kommunen anvendte til de samlede lønomkostninger på henholdsvis øvrig praktisk hjælp og personlig pleje, afspejlede de reelle forskelle i aflønningen af de ansatte, der leverer henholdsvis øvrig praktisk hjælp og personlig pleje.

- Konkurrencestyrelsen fandt i en sag, at det kunne give anledning til en eventuel konkurrenceforvridning, at kommunen ikke havde medregnet omkostninger til en vejlederfunktion i forbindelse med uddannelse af elever.
- I en anden sag traf Konkurrencestyrelsen afgørelse om, at prisen på hjemmehjælp var fastsat for lavt. Kommunen havde således ved fastsættelsen af prisen på øvrig praktisk hjælp (rengøring mv.) medregnet et tilskud (vedr. servicejob), som de private leverandører ikke har adgang til at opnå.

6.1.3 Manglende efterregulering af fritvalgspriserne

- I en sag havde en privat leverandør af hjemmeservice og erhvervsrengøring klaget til styrelsen over manglende regulering af prisafregningen med de private leverandører på fritvalgsområdet. Klageren henviste til, at priserne i kommunen ikke var blevet reguleret i ca. et år. Kommunen foretog derfor en ny beregning med efterfølgende efterbetaling til de private leverandører.

6.2 Typiske problemstillinger ved fastsættelse af priskrav

En korrekt opgørelse af timeprisen betinger, at alle udgifter (direkte og indirekte) forbundet med den enkelte ydelse inddrages, at udgifterne på rimelig vis fordeles mellem de enkelte fritvalgsydelser, og at udgifter sættes i forhold til den reelle og faktisk leverede tid.

De elementer i prisfastsættelsen, hvor der typisk er eksempler på, at kommunerne ikke har behandlet prisfastsættelsen korrekt, er følgende:

6.2.1 Leveret tid - ikke visiteret tid – skal lægges til grund

Som det fremgår af afsnit 5.1.3, skal priskrav på personlig pleje og øvrig praktisk hjælp opgøres på basis af leveret tid, dvs. på basis af den tid, som personalet bruger i hjemmet. Opgøres den leverede tid på basis af en stikprøve, er det vigtigt, at stikprøven for hver enkelt ydelse er repræsentativ for kommunens tidsforbrug. Kommunen kan vælge at anvende BTP-modellen til at omregne den leverede tid som opgjort i stikprøven til en leveret tid for hele populationen (dvs. samtlige betalte timer). Se afsnit 7.2.

Fastsættelse af timeprisen på basis af visiteret tid er ikke korrekt i henhold til reglerne for prisfastsættelse. Det gælder både en direkte anvendelse af visiteret tid, hvor kommunens samlede udgifter sættes i forhold til den visiterede tid, og en indirekte anvendelse af visiteret tid med korrektioner for afvigelser mellem den faktisk leverede tid og den visiterede tid.

Den leverede tid skal, uanset opgørelse ved direkte registrering eller stikprøve, opgøres hvert år, således at der er sammenhæng imellem de samlede udgifter og den tid, udgifterne sættes i forhold til.

6.2.2 Vikarer

Kommunens køb af vikartimer fra eksterne vikarbureauer skal indregnes i priskravene. Indregningen af vikartimer er vigtig, idet afregningen sker til en anden timepris end aflønningen af egne ansatte. I perioden 1. januar 2005 til 30. juni 2006 skal der indregnes moms af de købte vikartimer.

6.2.3 Lønninger

De indregnede direkte udgifter i form af aflønning af de ansatte skal ske på basis af bruttolønninger. Det vil sige, at de lønudgifter, der indregnes i priskravene, skal inkludere skat, pension og sociale ydelser. Lønudgifterne skal også inkludere kvalifikationstillæg, arbejdstidsbestemte ydelser og overarbejdsbetalinger. Dette gælder også lønudgifter til ansatte i ledelse og administration.

6.2.4 Løntilskud

Ved beregning af timeprisen må der kun indregnes den andel af personer med løntilskud, som de private leverandører har mulighed for at ansætte. Desuden må størrelsen af det løntilskud, som indkalkuleres ikke overstige det løntilskud, som de private leverandører vil kunne opnå. Det gælder dog kun de personer med løntilskud, der falder ind i kategorien af personer med fuld arbejdssevne.

Er der tale om personer med nedsat arbejdssevne er der ingen begrænsninger i forhold til løntilskuddet – dog skal der være foretaget en konkret vurdering af den pågældende persons arbejdssevne, således at størrelsen af løntilskuddet er proportionalt med personens arbejdssevne.

Det er essentielt, at enhver indregning eller undladelse sker på både omkostningssiden og i tidsregistreringen, så der er konsistens i beregningen.

6.2.5 Elever

Der er ikke noget til hinder for, at elever ikke indgår i prisberegningen forudsat, at det er den kommunale myndighed, og ikke den kommunale leverandørvirksomhed, der indgår ansættelses- og uddannelsesaftalerne og afholder udgifterne herved.

6.2.6 Opdeling på distrikter

Kommunen kan vælge at opdele kommunen i distrikter. Foretages en distriktsopdeling, skal priskravene fastsættes for de enkelte distrikter, således at den kommunale leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at levere ydelser i distrikterne afspejles i priskravene.

6.2.7 Rengøringsteam

Nogle kommuner anvender et rengøringsteam til at yde øvrig praktisk hjælp. I givet fald beregnes priskrav for øvrig praktisk hjælp på basis af udgifterne til dette rengøringsteam. Andre kommuner er organiseret således, at der udover rengøringsteamet også udføres øvrig praktisk hjælp af personale, der samtidig yder personlig pleje. I sådanne tilfælde er det ikke korrekt alene at beregne priskrav på øvrig praktisk hjælp på basis af udgifterne til et rengøringsteam, idet der således ikke sker en afspejling af den kommunale leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at levere øvrig praktisk hjælp.

Tilsvarende gælder det, at hvis kommunen baserer prisberegningerne på en stikprøve af den leverede tid, skal der skelnes mellem, hvorvidt der er tale om øvrig praktisk hjælp eller personlig pleje, selvom det er det samme personale, der foretager begge former for ydelser.

6.2.8 Fordelingsnøgler og skøn

Anvendelse af fordelingsnøgler og skøn for fordeling er nødvendige på flere områder i fastsættelse af priskravene. Det er imidlertid vigtigt, at udgifter, der direkte kan henføres til en bestemt ydelse, alene indregnes i priskravet til netop denne ydelse. Eksempelvis skal udgifter til uddannelse, der i en kommune alene hidrører personlig pleje, alene indregnes i priskrav for personlig pleje og ikke i priskrav for øvrig praktisk hjælp. Tilsvarende skal rengøringsmidler alene indgå i fastsættelsen af priskrav for øvrig praktisk hjælp.

Anvendte fordelingsnøgler og skøn skal afspejle de faktiske forhold hos den kommunale leverandør, og anvendte fordelingsnøgler og skøn skal kunne begrundes. Eksempelvis skal en fordelingsnøgle til fordeling af de samlede lønomkostninger på henholdsvis personlig pleje og øvrig praktisk hjælp afspejle de reelle forskelle i aflønningen de enkelte ydelser i mellem.

7. Hvilke hjælperedskaber findes?

7.1 Hjælperedskaber til prisberegninger

KL har udviklet et regneark til brug for beregningen af priser på personlig pleje og praktisk hjælp. Læs mere her: www.kl.dk

Desuden har Kost & Ernæringsforbundet udviklet et redskab til beregning af produktionsomkostninger i køkkenet. Læs mere her: www.kost.dk

7.2 BTP-modellen

BTP-modellen er KL's og Socialministeriets fælles anbefaling til beregning af den kommunale leverandørs brugertidsprocent, som indgår i kommunernes prisberegning. BTP-modellen er godkendt af Konkurrencestyrelsen som grundlag for beregning af den brugerrettede tid.

BTP står for brugertidsprocent, som er defineret som:

- Samtlige medarbejders leverede timer hos brugerne – set i forhold til samtlige medarbejders løntimer.

Den samlede model omfatter en række vejledninger, hjælperedskaber og eksempler på brugertidsprocentens anvendelse i forbindelse med prisberegninger samt anbefalinger til stikprøvedesign. KL har udviklet en række af disse hjælperedskaber, herunder redskaber til prisberegning og benchmarking af ydelser under lov om frit leverandørvalg.

Læs mere på www.kl.dk, www.brugertidsprocent.dk og www.fritvalgsdatabasen.dk

7.3 Brug af håndholdt teknologi til registrering af den brugerrettede tid

“CareMobil-projektet er et pilotprojekt fra 2003, hvor seks kommuner sammen med IT-leverandører har afprøvet mulighederne for håndholdte IT-redskaber i den kommunale ældrepleje.

Projektet viste, at det er muligt at anvende elektroniske dokumentationsredskaber, som eksempelvis PDA, til at understøtte en præcis registrering af den brugerrettede tid. Projektet viste endvidere, at det er muligt at forenkle og lette dokumentationen af de leverede ydelser, samt at den mobile teknologi er moden til at kunne blive anvendt som redskab i hjemmeplejens dagligdag.

Få mere information om brugen af PDA'er i hjemmeplejen på www.social.dk

7.4 Fritvalgsblanket

Socialministeriet har udviklet en fritvalgsblanket, som skal lette godkendelsesproceduren for både den kommunale myndighed og de private leverandører. Blanketten virker som dokumentation for, at leverandøren lever op til en række generelle krav, så som virksomhedsoplysninger, generelle vilkår om gældende regler, økonomisk soliditet, forsikringsforhold, oplysninger om leverandørens medarbejdere, samarbejdsbetingelser i forhold til klagesager og specifikke krav til madservice og personlig pleje.

Blanketten er gratis, og den kan hentes elektronisk på www.virk.dk, hvor den enten printes og udfyldes i hånden eller udfyldes elektronisk og sendes via mail med digital signatur. Leverandøren behøver dermed kun at udfylde en fritvalgsblanket, som så efterfølgende kan sendes til alle de kommuner, hvor der ansøges om godkendelse. Blanketten skal kun suppleres med dokumentation i forhold til de særlige krav, der gælder i den kommune, leverandøren søger godkendelse hos.

7.5 Årets gang - eksempel på tidspunkter for beregning af timepriser

- April/maj 2007: Efterkalkulation af gamle timepriser på baggrund af regnskab 2006. Beregning af nye timepriser baseret på regnskab 2006 (og evt. regulering for effektiviseringsgevinster i budget 2007). De nye priser offentliggøres fx 1. maj eller 1. juni 2007.
- Ultimo 2007: Evt. regulering af timepriserne på basis af det nye budget 2008, hvis der i budgettet er indlagt forventede effektiviseringer (ikke helt ny genberegning af priserne). De reviderede priser offentliggøres fx 1. januar 2008.
- April/maj 2008: Efterkalkulation af gamle timepriser på baggrund af regnskab 2007. Beregning af nye timepriser baseret på regnskab 2007 (og evt. regulering for effektiviseringsgevinster i budget 2008). De nye priser offentliggøres fx 1. maj eller 1. juni 2008.
- Ultimo 2008: Evt. regulering af timepriserne på basis af det nye budget 2009, hvis der i budgettet er indlagt forventede effektiviseringer (ikke helt ny genberegning af priserne). De reviderede priser offentliggøres fx 1. januar 2009.

Kommunerne bør dog være opmærksomme på følgende:

- Uanset hvornår kommunen vælger at beregne og offentliggøre deres timepriser, er det vigtigt at gøre de private leverandører opmærksomme på, hvornår kommunen regulerer priserne.
- Der er krav om efterbetaling til leverandører, hvis det viser sig, at priserne er for lave – kommunerne opfordres derfor løbende til at holde øje med, om de aktuelle timepriser er korrekte og om nødvendigt tilrette timepriserne flere gange om året.
- Kommunerne har pligt til senest 2 måneder efter, at det bliver kendt, at timepriserne ikke er korrekte, at justere timeprisen.

Særligt for sammenlægningskommuner

Sammenlægningskommunerne skal være opmærksomme på, at priskrav for de nye kommuner skal være fastsat d. 1. januar 2007. Priserne skal afspejle de kvalitetskrav, der gælder i de nye kommuner.

På Servicestyrelsens hjemmeside kan man læse om projekt kvalitetsstandarder på dette link www.servicestyrelsen.dk

